-११- - २२८-

कारागृह कोठडीतील मृत व्यक्तीचे शवविच्छेदन करतांना घेण्यात येणा-या व्हीडीओ फिल्मबाबत.

महाराष्ट्र शासन,
गृह विभाग.

शासन परिपत्रक एचआरसी ०५९७/६५/ पोल १४,
मंत्रालय,मुंबई ४०० ०३२, दिनांकः- १३ फेब्रुवारी,२००२.

वाचाः- शासन परिपत्रक,गृह विभाग क्र.एचआरसी ०५९७/६५/पोल १४,दि.२२ फेब्रु,२००१.

शासन परिपत्रक :-

Circulate amongst Sub. Divl. mag. & Taluka Ex. mag. 16-3-02

राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोगाने पोलीस कोठडीत तसेच कारागृह कोठडीत मृत्यू झाल्यास शवविच्छेदन करतांना तसेच व्हिडीओ चित्रिकरण करतांना कोणती काळजी घ्यावी याबाबत दिलेले निर्देश शासन परिपत्रकान्वये सर्व प्राधिका-यांच्या यापूर्वी वेळोवेळी निदर्शनास आणण्यात आले आहेत.

२. कारागृहात मृत्यू झाल्यास मृतदेहाचे शवविच्छेदन करतांना येणा-या अडचणी लक्षात घेऊन राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोगाने त्याचे यापूर्वीचे आदेशात आता सुधारणा करुन कारागृहात मृत्यू झालेल्या फक्त पुढील प्रकरणीच शवविच्छेदन करतांना व्हिडीओ चित्रिकरण करावेत असे निर्देश दिले आहेत.

Dy. Chitnis

अ) दंडाधिका-याने प्राथमिक इन्क्वेस्ट पंचनाम्यामध्ये जर काही संशय दर्शविला असेल तर अशा प्रकरणी

काढविले
.दि. 18 एप्रैल 2002
बारनिशी लिपिक

ब)संबंधित प्राधिका-याकडे कारागृहात झालेल्या सदर मृत्यू संशयास्पद असलेबाबत तक्रार केल्यास किंवा मृत्यूमध्ये काही संशयास्पद आढळल्यास.

15 3/4

तरी आयोगाने दिलेल्या वरील सुधारीत निर्देशानुसार यापुढे कार्यवाही करावी असे सर्व संबंधित प्राधिका-याचे निदर्शनास आणण्यात येत आहे. पोलीस कोठडीत मृत्यू झाल्यास करण्यांत यावयाच्या व्हीडीओ चित्रिकरण करणेचे यापूर्वीचे आदेशात कोणताही बदल नाही.

क्र: उचिशा -पोल -2-
जिल्हादंडाधिकारी कार्यालय
रत्नागिरी दि. 13/2002

C:\WINDOWS\Desktop\com no 36\jan 2002/06

जिल्हाधिकारी कार्यालय
रत्नागिरी.
1 - मार्च 2002

प्रति
उपविभागीय दंडाधिकारी (सर्व)
सर्व ..., उ.वि.प. तहसिलदार (सर्व) यांजकडे माहितीसाठी व कार्यवाहीसाठी
... ...

३. राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोगाचे दि. २१ डिसेंबर,२००१ च्या पत्र क्र.३/२/९९/सीआरपी आणि पी ची प्रत माहितीसाठी सोबत जोडली आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(अ. ना. भोसले)
अवर सचिव , महाराष्ट्र शासन , गृह विभाग .

प्रति,

सचिव,सार्वजनिक आरोग्य विभाग,मंत्रालय,मुंबई
सचिव,वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग,मंत्रालय,मुंबई
पोलीस महासंचालक,महाराष्ट्र राज्य,मुंबई
अपर पोलीस महासंचालक ,राज्य गुन्हा अन्वेषण विभाग,महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
कारागृह महानिरीक्षक ,महाराष्ट्र राज्य,पुणे
पोलीस महानिरीक्षक ,(मानवी हक्क),महाराष्ट्र राज्य,मुंबई
पोलीस आयुक्त,बृहन्मुंबई
संचालक,आरोग्य सेवा,मुंबई
अधिष्ठाता ग्रान्ट मेडिकल कॉलेज,मुंबई
डीन जे.जे.हॉस्पीटल,मुंबई
पोलीस सर्जन,मुंबई
सर्व पोलीस आयुक्त,
सर्व परिक्षेत्रीय विशेष पोलीस महानिरीक्षक
सर्व जिल्हाधिकारी
सर्व पोलीस अधीक्षक
अधिष्ठता जे.जे.रुग्णालय,पोस्टमार्टेम सेंटर,भायखळा,मुंबई
अधिष्ठाता राजवाडी रुग्णालय,पोस्टमार्टेम सेंटर,मुंबई
अधिष्ठाता कपूर रुग्णालय,पोस्टमार्टेम सेंटर जुहू,मुंबई
अधिष्ठाता सेंट जॉर्ज ,रुग्णालय ,पोस्टमार्टेम सेंटर,मुंबई
अधिष्ठाता जे.टी.रुग्णालय,पोस्टमार्टेम सेंटर ,मरीन लाईन,मुंबई
अधिष्ठाता के.ई.एम.रुग्णालय,पोस्टमार्टेम सेंटर,परळ,मुंबई

C:\WINDOWS\Desktop\com no 36\jan 2002/06

-239-

अधिष्ठाता लोकमान्य टिळक रुग्णालय,पोस्टमार्टेम सेंटर,सायन,मुंबई
अधिष्ठाता टि.एन.नायर रुग्णालय,पोस्टमार्टेम सेंटर,मुंबई सेंट्रल,मुंबई
अधिष्ठाता ग्रान्ट वैद्यकीय महाविद्यालय,मुंबई
अधिष्ठाता बी.जे.वैद्यकीय महाविद्यालय,पुणे.
अधिष्ठाता शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय,मिरज
अधिष्ठाता डॉ.वैशपायंन स्मृती महाविद्यालय,सोलापूर
अधिष्ठाता कै.भाऊसाहेब हिरे शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय,धुळे
अधिष्ठाता शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय,औरंगाबाद
अधिष्ठाता शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय,नांदेड
अधिष्ठाता शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय,नागपूर
अधिष्ठाता इंदिरा गांधी वैद्यकीय महाविद्यालय,नागपूर
अधिष्ठाता स्वामी रामानंद तीर्थ ग्रामीण वैद्यकीय महाविद्यालय,अंबाजोगाई
अधिष्ठाता कै.वसंतराव नाईक शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय,यवतमाळ.

Justice J S Verma
Chairperson
(Former Chief Justice of India)

राष्ट्रीय मानव अधिकार आयोग
NATIONAL HUMAN RIGHTS COMMISSION

-103- -283-

सीएमएस/प्रायपी/V5617

D.O.No.3/2/99-PRP&P/ 21st December, 2001

Dear Chief Minister,

May I invite your kind attention to the communication dated 10th August, 1995 addressed to you by my predecessor Justice Ranganath Misra regarding videography of post mortem examination in respect of cases of death in police custody and in jails. I am happy to find a significant impact of the observance of these instructions on the general level of custodial violence in the country.

An analysis of the cases of custodial death reported to the Commission during the last five years by various States has highlighted the need for re-examination of the instructions on videography in cases of death in jails from the aspect of their utility and the practical difficulties pointed out by some of the jail authorities. A scrutiny of the reports has revealed that, while death in police custody is very often a result of custodial violence, majority of deaths reported from jails are due to illness aggravated by negligence in giving proper treatment. Although the Commission views the post mortem examination as essential even in such cases, it feels, the requirement of videography of the examination can be relaxed to some extent.

The Commission has, therefore, decided to modify its earlier instructions. The instructions regarding videography of post mortem examination in respect of death in police custody will remain in force as before. The requirement of videography of post mortem examination in respect of death in jail will be applicable only in the following cases:-

(I) Where the preliminary inquest by the Magistrate has raised suspicion of some foul play.

(II) Where any complaint alleging foul play has been made to the concerned authorities or there is any suspicion of foul play.

It is requested that these instructions may be passed on to all concerned for future action.

With regards,

Yours sincerely,

(J.S. Verma)

Shri Vilasrao Deshmukh
Chief Minister
Government of Maharashtra
Mumbai

सरदार पटेल भवन, संसद मार्ग, नई दिल्ली 110001, भारत
Sardar Patel Bhawan, Parliament Street, New Delhi 110001, India.
Tel: 3340891, 3347065 Fax: 3340016, 3366537. Email: nhrc@ren.nic.in